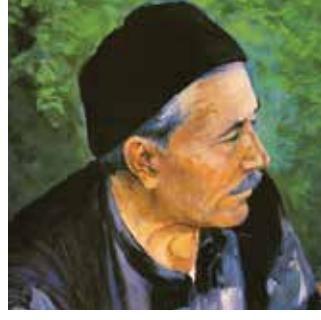
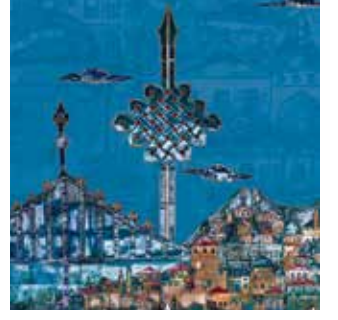

Nilüfer Kurfeyz
Sabiha Tansuğ
Millî Hafızamız Kitabeler
Mustafa İzzet Efendi
II. Abdülhamid Han'ın
İhtişamının Alâmet-i Fârikaları

ÜCRETSİZDİR

SAYI: 19 / 2015

EL SANATLARI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SANAT ve MESLEK EĞİTİMİ KURSLARI (İSMEK) EL SANATLARI DERGİSİ

Formun Ötesinde
Müzehhep Bir Hasan Çelebi
Mushaf'ı
Matrakçı Nasuh
Menteşeoğulları'nın Yâdigârı
Ahmet Yakupoğlu
Urartu Takıları
Zamana Bir Mühür Vurmak!..
İnsanlığın Ortak Bilincini
Yansıtan Heykeller

**Sanat,
hissetmek ve
hissettirebilmektir!**

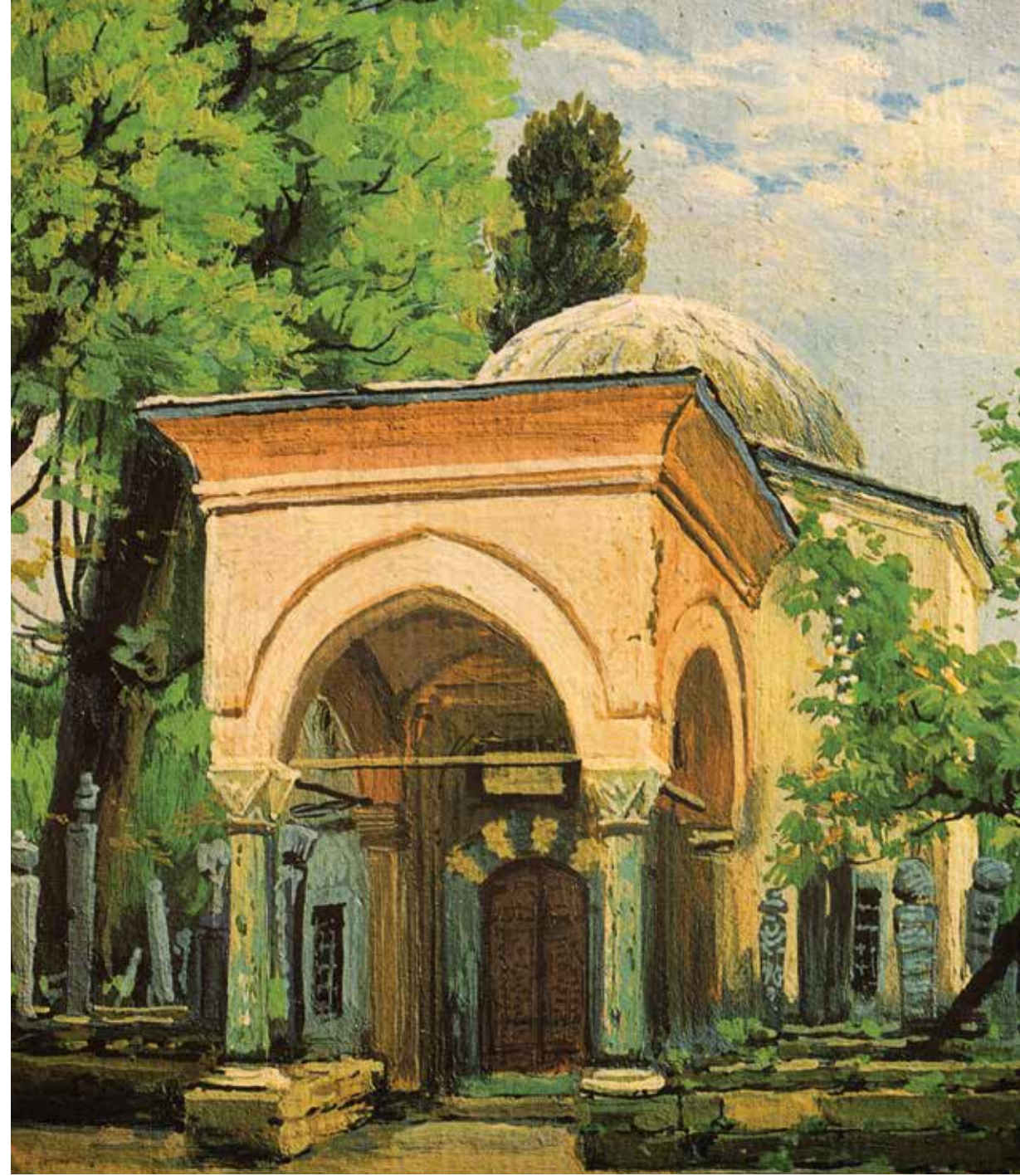

Dolmabahçe Altın Varak Atölyesi
Çağdaş Resme Kayan Çizgiler
Çağrı Yılmaz
Bolulu Mehmet ve
Esad Yesari Efendiler
Ayakkabılara İşlenen Sanat
Hat Sanatında Şive
Şeyda Hacızâde

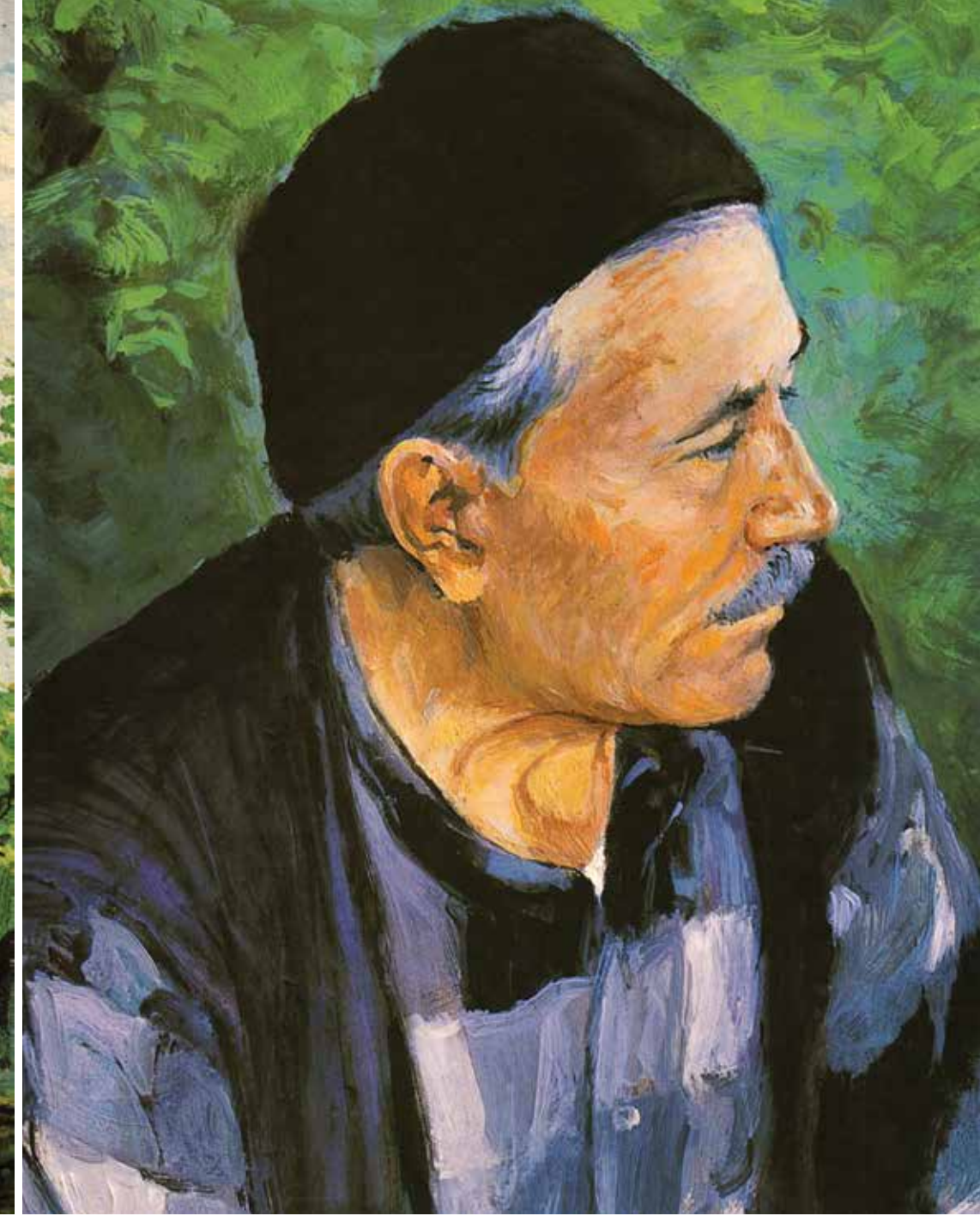

Nurdan Tuncer Türkkan Koleksiyonu / Fotoğraflayan: Haydar Taşçılar

Koca Mustafa Paşa Türbesi

Ahmet Yakupoğlu'nun Otoportresi: 'TAKKALI', Ahmet Yakupoğlu, Kalamış, 1997 (Sinan Uluant Koleksiyonu)

Tabiatın ve Tarihin Yaşayan Ressamı Ahmet Yakupoğlu

Yrd. Doç. Dr. Pınar YAZGAÇ

Hayatın anlamını, yaşamın sırrını çizdiği resimlerde bulan, Süheyl Ünver ekolünün en önemli temsilcilerinden Ahmet Yakupoğlu, eserleri ile sanat dünyasının duayenleri arasında yer alıyor. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olduktan sonra Kütahya'ya dönen ve memleketini resimlerle yaşatan Yakupoğlu; aynı zamanda minyatür sanatçısı, ney üstadı. Para, ün, şöhret gibi dünyevi arzulardan uzak İzmir'de hayatını idame ettiren ulu çınar, tarih ve doğa aşığı. Sanat anlayışı ve ortaya koyduğu eserler ile Anadolu topraklarının yetiştirdiği büyük sanatkarlarımızdan olan Ressam Ahmet Yakupoğlu'nun aşk ve sevdâ ile geçen yıllarını araştırarak, mütevazı ve bilge kişiliğini yürüdüğümüz yolda kendimize rehber edindik.

Kökeni Germiyanogulları'na dayanan Ressam Ahmet Yakupoğlu, 1920 yılında Kütahya'nın Saray Mahallesi'nde doğar. Yakupoğulları'ndan Zaptiye Onbaşı Hacı Halil Ağa ile Şefika Hanım'ın oğlu olan ressam, küçük yaşlarda resimli kitapları uzun uzun inceler ve resme karşı ilgi duyar. Aslında henüz beş yaşındayken evlerinin duvar ve dolap kapaklarına çizdiği resimlerle belli eder kendini. Yakupoğlu'nun büyüyüp iyi bir ressam, sanatkar olacağı daha o yıllarda belli olur. 1927'de Derviş Paşa İlkokulu'nda giden başarılı bir öğrenci olan Yakupoğlu, ilkökul sıralarında resmettiklerinden bazılarını okul salonlarında sergiler. İlk ve orta tahsili boyunca da Vahid Paşa İl Halk Kütüphanesi daimi okuyucularından olan Yakupoğlu, resimli kitaplarla resim sanatı üzerine yazılmış ne varsa okur ve iyi bir ressam olmanın yollarını aramaya koyulur.

Yakupoğlu'nun lise yıllarında da resim ile olan alakadarlığı devam eder ve yeteneği hocaları tarafından fark edilir.

Kütahya Lisesi'ndeki okurken resim hocası merhum Remzi Koçak, Yakupoğlu'na bir akademiden bahsederek, onu çok heyecanlandırır. Yine aynı lisede görev yapan ünlü ressam Ahmet Doğuer ise geleceğin sanatkarına akademiye gitmesi hususunda ısrar eder. Lise eğitimini tamamlayan Yakupoğlu da soluğu İstanbul'da, adını duyduğu andan itibaren hayallerini süsleyen akademinin kapısında alır ancak hayal kırıklığına uğrar. Ta ki 1941 ilkbaharında Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in Kütahya ziyaretine kadar. Yakupoğlu'na şans, burada, Ünver'in Vahit Paşa Kütüphanesi'ndeki yazmalar üzerinde çalıştığı sırada güler: Ünver, Yakupoğlu'nun kabiliyetini keşfeder ve yepyeni bir hayat onu bekler.

İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi giriş imtihanına çok güzel ve başarılı resimlerle katılan Yakupoğlu, sözlü mülakata gerek kalmadan akademiye kazanır. Yakupoğlu, Prof. Dr. Süheyl Ünver'in teşvik ve himayesi ile adeta aşkla yaptığı resimler sayesinde sanat ve sanatçılarla iç

Kütahya

İçeride bir yaşam sürer. Akademide Süheyl Ünver Bey'in tavsiyesi ile resim bölümü Feyhaman Duran Atölyesi'ni seçen ressam Yakupoğlu, 1945 yılında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olur.

İstanbul'da bulunduğu yıllarda Ünver'den minyatür ve tezhip, Neyzen Halil Dikmen'den ney, yine Neyzen Nurullah Kılıç Bey ile Süleyman Erguner'den musiki dersleri alan Yakupoğlu, bu değerli hocalar vasıtasıyla hem modern Batı resmiyle hem de geleneksel sanatlarımızla tanışır.

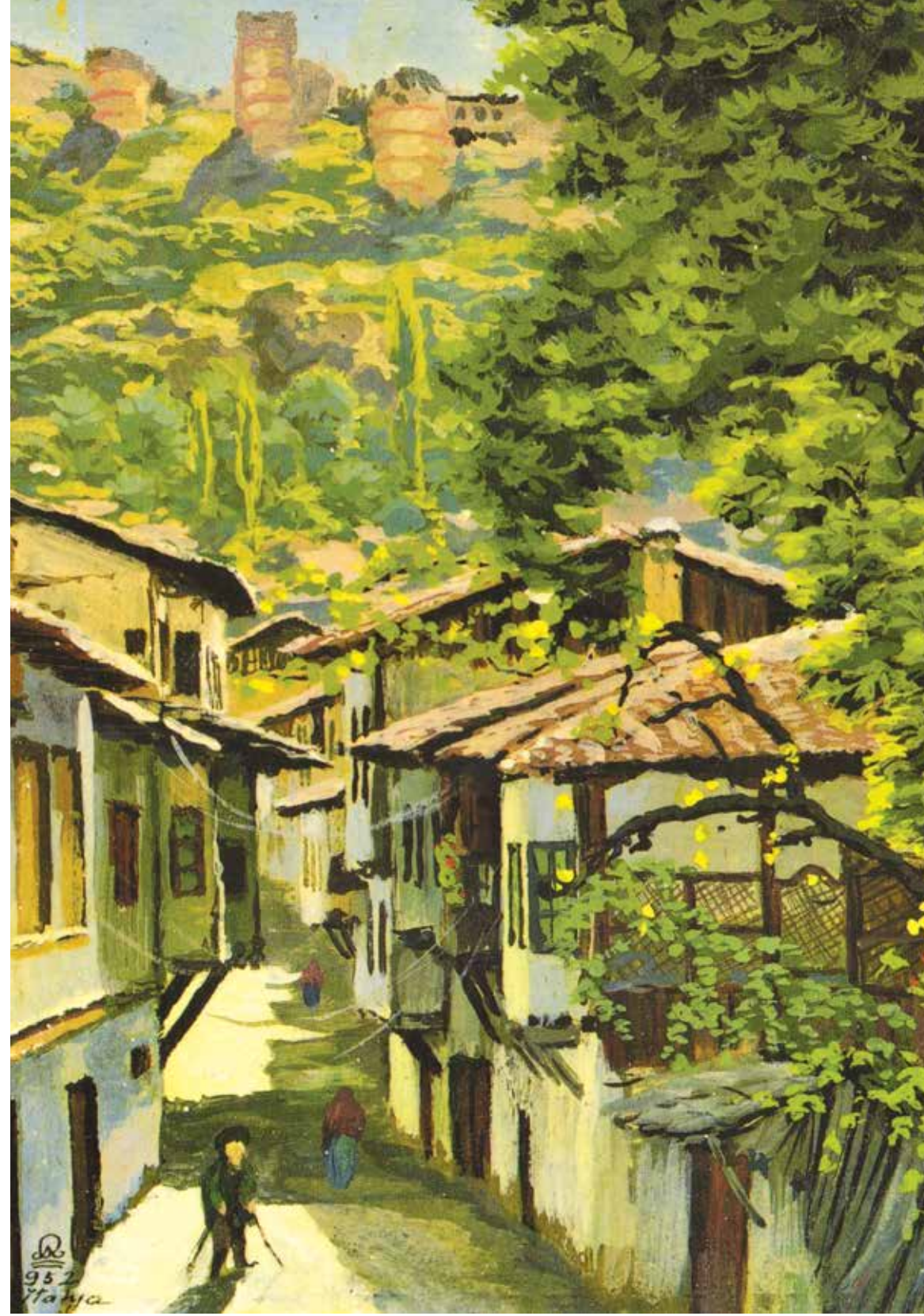
Yakupoğlu daha akademi öğrencisiyken Ankara'da düzenlenen 'Halkevleri Resim Sergisi'ne katıldığı 15 tablo ile büyük ödül ve övgüye değer görülür. Nitekim A. Yakupoğlu'nun resimdeki üslubu üzerine ünlü ressam Eşref Üren " ...Bu genç,

gerçek ressam olmak için yaratılmış. Renkleri, ince bir duyuyla birbirine yaklaştırmayı ve yanaştırmayı biliyor! İki resminde tadı tuzu yerinde. Serginin en renkçisidir diyebiliriz." diyor.

Yakupoğlu'nun En Büyük Şansı Hocası Süheyl Ünver ile Tanışmak Olur

Yakupoğlu'nun Süheyl Ünver ile tanışması hayatının dönüm noktasını oluşturur; çünkü hem ilim hem de sanatıyla şöhrat bulan, lâkin faziletinden hiç taviz vermeyen mübarek şahsiyet Ünver, ölünceye kadar talebesinin elini hiç bırakmayarak, yolunu aydınlatan bir ışık olur.

Yakupoğlu, hatıralarında geçen ifadesiyle, Kâmikâr Uluğ Bey'in kendisine muvaffakiyet dilerken söylediği gibi 'iyi bir babaya' düştüğünün bilincindedir. Zira Süheyl Bey, in-

Kütahya

Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Özel Koleksiyonu

san yetiştirme sanatının ustalığını iyi bilen bir kâmil insandır. Feyhaman Duran, Yakupoğlu ile akademiden çıkarken Süheyl Bey için şu satırları söyler: "Ahmed! Atatürk demiş ki, 'Efendiler, mebus, vekil hatta reisicumhur dahi olabilirsiniz. Fakat sanatkâr olamazsınız!' Ahmed! Sanatkâr olabilirsin, fakat insan olmak çok zor. İşte ben Süheyl Bey'de her ikisini bir arada gördüm. Evet, Süheyl Bey gibi birisini çok az görmüşümdür. O, öyle mübarek bir insan!"

Böyle mübarek ve kemal sahibi bir insanın rahlesinde pişmek Yakupoğlu'nun olduğu kadar Süheyl Bey'in de bahtiyarlık kaynağıdır. Hakikat yolunun büyüklerinin söylediği üzere, "Mevlâna gibi mürit olursan, Şems-i Tebrizi gibi mürşit çıkar karşına."

Beylerbeyi Camii ve Avlu Kapısı

Tam da öyle olur; Süheyl Ünver kaybolan kültürel değerlerin tespit edilip, kayıt altına alınması gerektiğine inanan bir zattır. Mümkün olduğunca geleneksel sanatlarımızı diriltip, yeni nesle aktarabilmek amacıyla talebe yetiştirir. Ressam Ahmet Yakupoğlu ise bu yolda eline düşmüş en kıymetli mücevherdir. Onu en yakınında tutar; ailenin bir ferdi, çocuklarının ve talebelerinin ağabeyi, kendisinin hayrülhalefi olur. Yakupoğlu da hocasının kendisi hakkındaki hiçbir düşüncesini boşa çıkarmayan bir öğrenci olarak hocasına bir mürşide bağlanır gibi bağlanır, daima yolundan yürür. Ünver, Türk'ün bütün değerlerini kucaklayacak geniş bir gönül ve azimle çalışmalarını yürüten bir sanatçı yetiştirir.

Ahmet Yakupoğlu Yüzünü Anadolu'ya Döner
Bildiğimiz sanatçı kalıplarının hiç birinin içine sığmayan Ya-

Kanlıca'dan Saffet Paşa Yalısı

kupoğlu, çizimleri ile kaybolan sokak ve tarihi yapıları günümüze taşıyan bir ressam olarak kültür ve sanatımıza büyük hizmetler verir. Ahmet Yakupoğlu'nun sanatçı bir ruha sahip, mayasında sanat genlerini taşıyan bir insan olduğu resimlerinden ve taşıdığı tarih ve doğa bilincinden anlaşılır. O diğer çağdaşları gibi Fransa, Londra, Paris gibi şehirlere değil, yüzünü Anadolu'ya, yaşadığı kente dönerek, kültürünü, doğduğu toprakları resmetmeyi tercih eder. Anadolu coğrafyasında da Kütahya başta olmak üzere İstanbul, Konya, Bursa, İznik, Antalya, Amasya gibi birçok şehirle alakalı birer belgesel vasfı taşıyan resimler çizer.

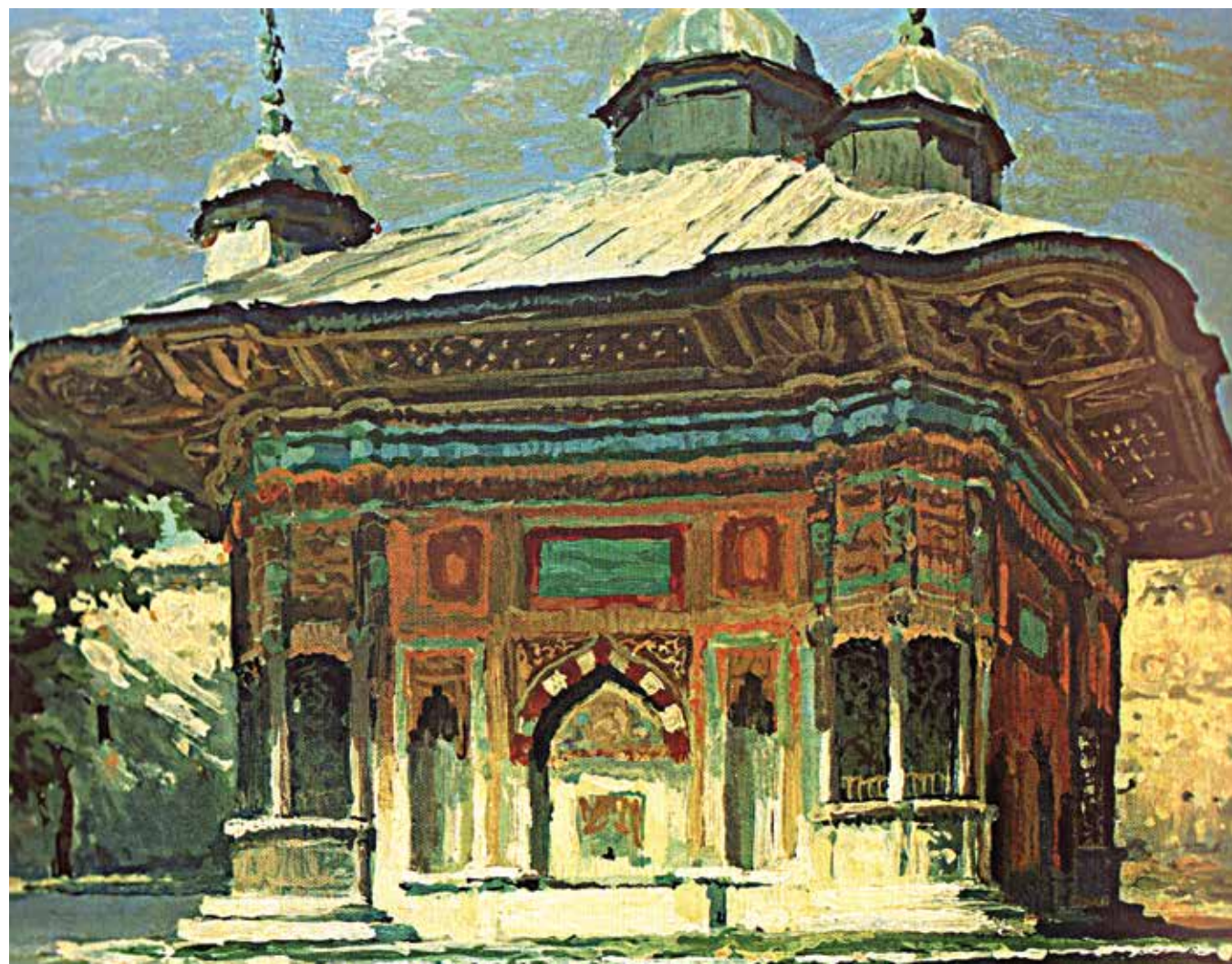
Kanlıca'dan

O dönemde yurt dışında ses getiren bir sergi açabilecek seviyede iken memleketine dönerek kendine has bir dünya kuran ünlü ressam, Ünver'in de yönlendirmesiyle memleketinin tarihi ve doğal güzelliklerini resmeder. Yakupoğlu'nun bu yolda ilerlemesinin beklide en önemli sebebi; hocaları Feyhaman Duran, Halil Dikmen ve Süheyl Ünver'dir. Bu isimler Cumhuriyet sonrası Güzel Sanatlar Akademisi'nde ders veren idol sanatçılardandır. Bu önemli ekole sahip sanatçılarla birebir etkileşimde olan birinin gelecekte Türk resminde önemli bir yere sahip olacağı ise su götürmez bir gerçektir.

Ahmet Yakupoğlu'nun eserlerinde Kütahya'yı neden başlı başına bir konu olarak ele aldığıın nedenlerine bakıldığında da altında 1940-1950'li yıllarda yaşanan iç göçlerin beraberinde getirdiği betonarmeyle tahrip olan şehirler yatar. Ünlü sanatçı tüm Türkiye'de olduğu gibi, Kütahya'yı Kütahya yapan özelliklerin büyük bir hızla yok olduğunu gördüğünde boya ve fırçasına sarılarak, bu güzellikleri kaybetmeden önce tuvaline aktarabilmek için zamanla amansız bir yarışa girer. Bu yüzden de sanatta yeni eğilim ve arayışları bir çeşit lüks sayarak, modern resim akımlarından hiç birine iltifat etmeden, bıkmıyıp usanmadan çizimlerine devam eder. Bir fotoğraf makinesi sadakatıyla, bütün sevgisini, heyecanını ve samimiyetini renkçi paletinde yoğurarak elde ettiği eşsiz lirizmi tuvale aktaran Yakupoğlu, bu uğurda tam kırk yılını feda eder.

"Göz açıp gördüğü, gönül verip sevdiği" Kütahya'nın kimliğini göz göre göre kaybedip kentleşmesine razı olmayan, çılgınca tahribattan ne kurtarabilirse kâr sayan Yakupoğlu, bu çalışmasıyla memleketinde bugün büyük bir kısmı tarihe karışan sokak, cami, ev, çeşme, han-

III. Ahmet Çeşmesi

hamam, ağaç, dağ, dere ve insanlarını yağlıboya tablolar halinde ebedileştirir. Yahya Kemal'in "Gönül isterdi ki mazini diriltin san' at / Sana tarihini her lahza hayâl ettirsin" mısralarındaki temenni, ressam tarafından hayata geçirilerek Kütahyalılara şehirlerinin kentleşmeden önceki halini yansıtan nefis bir koleksiyon sunulur. Bu zengin birikimden seçme eserler, Ahmet Aydın Bolak'ın himmetiyle Türk Petrol Vakfı tarafından albüm halinde yayınlanır.

Yakupoğlu'nun yağlıboyalarındaki gülümseyen Kütahya'da tek bir motorlu vasıta, beton yapılar ve gürültü yer almaz.

Sanatçının dünyasında, zamanın pençesinden kurtarılmış bir şehir; zarif ahşap evler, ağaçlar, çiçekler, dağlar, çağıl çağıl akan sular görülür.

Tevazu Sahibi, Derviş Meşrepli Bir Ressam

Ressam Ahmet Yakupoğlu karakter olarak maddi hırsları olmayan ün, şöhret gibi nefsanî ve dünyevî arzulardan uzak bir hayat sürer. Tevazu ve bilge kişiliği barındıran mizacında, mümtaz hocası, manevî babası Prof. Dr. Süheyl Ünver'in izlerine rastlanır. Araştırmacı yazar, Hasan Ali Göksoy bir yazısında: "Süheyl Hoca kanaatkârlığı bizzat

Çubuklu'dan Kanlıca'ya Rasim Paşa Yalısı

Vaniköyü

yaşardı. Öğle vakitleri, hepsi bir çay fincanı tabağına sığacak miktarda, ufak bir simidin yarısını, tavla zarı kadar kesilmiş kaşar peynirlerini çayla birlikte yer ve şükrederdi. Bu arada, hakka rıza göstermekle hakkını aramayı da birbirinden ayırırdı." şeklinde yazar.

Yaşamında azla yetinmeyi bilen, tok gönüllükle resim yapan, geçinecek kadar para kazanan ve bunu da Kütahya'nın tarihi yapıları ve doğası için harcayan bir ressam portresi karşımıza çıkar. Tüm bu yönleriyle ressam Ahmet Yakupoğlu için derviş meşrepli bir ressam demek abartı olmayacaktır.

Sanatçının resimlerinde yağlıboya tekniği tuval veya du-ralit üzerine uyguladığı görülür. Tarihi eserlere ve tabi-ata renkçi bir duyarlılıkla yaklaşan Yakupoğlu, geçmiş zamanı, tarihe mal olmuş nice eserleri mistik bir anlayışla duyarak, görerek, yaşayarak tuvallerine aktaran bir sanatkârdır. Ahmet Yakupoğlu'nun resimlerini, onu tanıyan Sinan Uluant, "Ahmet ağabey zaman zaman resimlerini devlet dairelerine satardı. Aldığı paranın bir kısmı ile kendi ihtiyaçlarını karşılar, geri kalanıyla ise camiye, türbeyi tamir ettirmek maksadı ile hayra sarf ederdi. Ahmet ağabey resim tarihi yazılırken, ismi de zikredilecekler arasındadır. Hem tabiatı hem de tarihi işleyen, belge niteliğinde klasik resimleri bulunuyor. Kendisi takdire şayan, kuvvetli bir ressamdır." şeklinde ifade eder.

Nurdan Tuncer Türkkan Koleksiyonu

Rengin, Işığın ve Suyun Ressamı Usta Bir Duayen

1940'lı yıllarda Türk resminde renkli ve ışıklı çalışmalar hâkimdir. Manzara, portre ve natürmort eserlere de bu yansır. Ressamda da bu etki ile ilk planda empresyonist bir eğilim sezmek mümkündür. A. Yakupoğlu'nun eserlerini iyi anlayabilmek için aslında onun yaşam felsefesine yakın gözle bakmak gerekir. Edebiyatçı Yrd. Doç. Dr. Ayşenur Sır sanatkârı şu sözlerle anlatıyor:

“Hayatın özünü anlamak, özdeki sırrı keşfetmek, sırrı çizgilere yansıtmak; renklerle süslemek; notalara dökmek; ahenkle ifade etmek ancak sanatla, hem-ruh hem-vücut olmuş olgun bir kişinin meziyetidir. Ahmet Yakupoğlu, böyle bir yapıya sahip yetkin bir sanatçıdır. Tablolarıyla yüzyılımızın en mümtaz yağlı boya ressamı, yaşayan en büyük Türk minyatür ustası, neyin en usta icracısı, tezhibin en mahir üstadı, Süheyl Ünver ekolünün önemli büyüktür ve sanat hayatımızın vazgeçilmez köşe taşlarındandır. Kişiliğiyle yüce bir meşrebin sahibidir. Hayatı ve hayat felsefesiyle yaratılışın sırrına ermiş bir derviş, nev'i şahsına münhasır bir şahsiyettir. O, sanatın doruklarında adı yüzyıllar boyunca yankılanacak Kütahya'nın renkli bir simasıdır. Yakupoğlu bu evrenin, bu toprakların, yaşadığımız şu coğrafyanın, doğup büyüdüğü bu tarihî ve mistik Germiyan Kütahya'sının gözbebeğidir. Hikmet sahibi, irfan ehli bir bilge insan, eskilerin deyimiyle bir hakîm zattır.”

Yakupoğlu'nun çalıştığı 'Çamlıca', 'Kunduören' ve 'Kulaksız Deresi' eserleri derin bir perspektifle yapılmış, ışığın ve suyun yansımalarının oldukça başarılı olduğu peyzaj resimleri arasındadır. Ressamın rengi saf haliyle değil kendi paletinde olgunlaştırarak kullandığını doğanın yansımalarının görüldüğü eserlerde de yine gerçekçi bir tavır sezinlenirken, ahenkli lirik bir şiir okunur. Ahmet Yakupoğlu'nun kopya resimler hariç iki bine yakın orijinal resmi bulunur. Sanatçının bin kadar yağlı boya tablosunda, Kütahya ve çevresi, eski eserleri, mesire yerleri ve insan tipleri resmedilir.

Yakupoğlu ayrıca portre alanında karakalem ve yağlıboya çalışmalarına da imza atan bir sanatkârdır. Dostlarından ve çevresinden bazı kişileri çizen ressamın bahçesindeki kır çiçeklerinden oluşan bir albümü de bulunur. Sanatçı daha çok manzara ve kent görünümüleriyle akıllarda kalsa da başarılı bir portre ressamı olduğunu da bu eserleriyle ispatlar. Zira hocası Feyhaman Duran Bey de başarılı bir portre ressamıdır.

Yakupoğlu Kütahya'yı Bir Kültür Kenti Yapar

Yakupoğlu Kütahya'nın güzelliklerini tuvaline yansıtırken bir yandan da kentte büyük sanatsal yatırımlar yapar. Vaciye Medresesi'nin müze olarak açılmasında, tanziminde ve kadrolaşmasında birinci derecede görev alan ünlü ressam, bu müzede dört yıl görev yapar. Ayrıca Kütahya Müzesi'nin de kurulmasını sağlayarak, memleketindeki tarihi eserlerin restorasyonlarına maddi ve manevi olarak

Kuleli Mektebi Camii

katılmanın ötesinde fiilen bulunur. Sunullah Gaybi Türbesi, Karagöz Ahmet Paşa Türbesi, Ana Sultan Türbesi, Hıdırlık Mescidi, Paşa Sultan Kapısı, Tellal Çeşmesi gibi birçok değerli eserin restorasyonunda görev alan Yakupoğlu, "Çini Beldesi" Kütahya'ya "Neyzenler Beldesi" sıfatını kazandırır.

Tabiat ve tarih sevgisinin ifadesi niteliğinde memleketinde yoğun ağaçlandırma çalışmalarında da bulunan ressam, Kütahya'nın güneyindeki Yellice Dağı yamaç ve eteklerinde, yirmi bin dönümden fazla arazinin "çam korusu" haline gelebilmesi için mücadele vererek şehrin geleceğine hizmet eder. Kendisine ait olan bir araziye vererek, inşasında çalışarak, Kütahya'nın sembollerinden Çinili Camii projesi de bizzat kendisi tarafından tasarlanır.

Sanatçı evini bir kültür ve sanat merkezi haline getirerek, yağlı boya, tezhip, minyatür ve musiki çalışmaları ile halka açık bir müze ve eğitim yuvası sunar. Çok fazla kişisel sergi açmayarak evini her daim bir sergi salonu gibi resimlerle döşeyen Ahmet Yakupoğlu, sabrı ve azmi ile memleketinin adını kültür ve sanatta duyurmayı başarır: halkın içinde bir gönül adamı şeklinde yaşar ve Kütahya'nın 'Ahmet Ağabeyi', 'Ressam Ahmet'i olur.

40'ın Üzerinde Neyzen Yetiştirir

İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü'nde Süheyl Ünver Bey'e yardımcı olarak ihtisasını tamamlayan ressamın fi-

kir ve gönül dünyasının baş aktörü, duayeni, hocası Prof. Süheyl Ünver sayesinde tasavvufi yanını da tamamlamaya çalışır. Yakupoğlu, ömrü boyunca tek bir sanat dalı ile meşgul olmayıp pek çok alanda kendini geliştirir. Akademi'deki hocası Halil Dikmen'den ney üflemeği öğrenir, hatıta Kütahya'nın gençlerine de bu sazı sevdirek mini bir ney grubu oluşturur.

Ünver'in, "Sadece tüketerek yaşadıktan sonra iz bırakmadan kaybolmak en büyük günahlardandır." cümlesinden etkilenecek, yolunu ona göre çizen Yakupoğlu'nun ney ile tanışmasını M.Ü.İ.F. Türk Din Müsikisi Ana Bilim Dalı öğretimi üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nuri Uygun şöyle anlatır: "Süheyl Ünver tarafından resim yapmak üzere Sümbülî Tarîki son Şeyhi Nurullah Kılınç'a gönderilen Ahmet Yakupoğlu aynı zamanda hocası Ünver'in tavsiyesi ile ney üfleme aşkına düşer. Bu sırada kendisi resim yaparken Merkezzâde Nurullah Efendi'ye bir genç gelir ve ney meşk eder, Yakupoğlu da bundan çok etkilenecek kendisinin de ney üfleme isteğini ileterek, "Bende sol açılmış bir mansur ney var, üfleyemiyorum." der. Nurullah Efendi, "Getir bakalım." diyerek neyin arka deliğini sağa alır. Böylece dersler başlar. Yakupoğlu bu konuda şunları yazar: "Hüseyin Fahreddin Dede'nin son talebesi Nurullah Kılınç, tekmeden yetişme, kaba sesler son derece kuvvetli fokurtulu! Iskalayı gösterdikten sonra benim bu işi halledeceğimi söyledi ve ayrılırken son sözü de 'Bu işi bırakma bir, kaba sesleri üfle iki.' oldu."

Fakat Nurullah Efendi çok yaşlandığı için uzun sürmeyen eğitimlere bir süre kendi kendine devam eden Yakupoğlu'nun ney öğreniminde bir süre de Süleyman Erguner'den yararlandığını yazdığı notlarda yer alır.

İstanbul'dan ayrı kaldığı sürede kendini bu sazda geliştiren ve Halil Dikmen'e talebe olmadan önce dönemin müzik yayınlarda en önemli rolü oynayan radyo programlarına katılan Yakupoğlu, rebap icracıları Sabahattin Volkan ve Edip Seviş ile İstanbul Radyosu'nda "Rebaptan Sesler" isimli programda altı ay boyunca ney üfler. Zaman zaman Süleyman Erguner ile birlikte de ney üfleyen Yakupoğlu'nun meşk hayatında şah akordun yeri her zaman başkadır. Yakupoğlu, ney sazında neden şah akort seçilmeli sorusunun cevabını da sohbetlerin birinde şöyle açıklar: "Neyimiz saraylarda, tekkelerde üflenmiş akorttu,

Ahmet Yakupoğlu

şahı. Şimdiki fasıllarda, topluluklarda, konservatuarlarda çalınan düdüklardan değildi. Son derece vakur ve tesiri olan karşısındakine adeta sihir yapan bu akortla ağır beste, hafif beste ve semaî üflenir." Hoca Nurullah Efendi, beyaz fildişi baş pareli ve ortasında gümüş bilezik bulunan şah akort neyini vefatından önce Yakupoğlu'na bırakır.

Yakupoğlu'nun Kütahya'ya bir diğer önemli hizmeti ise şehrin 'Neyzenler Diyarı' olarak anılmasını sağlamasıdır. Gençlere kendi evinde, haftanın iki günü gezek adı verilen musiki toplantıları düzenleyerek Türk Musikisini sevdire. Tasavvuf musikisi, klâsik Türk musikisi ile seçme bestekârların

eserlerinin icra edildiği toplantılara ney, tambur, rebap, kemence ve diğer klâsik sazlar eşlik ederdi. Yakupoğlu'nun talebelerinden Ahmet Yıldız da, toplantılarda hem klâsik hem de cami musikisinin güzel ve doğru icrasını öğretildiğini, baş saz olarak şah akortlu neyin kullanıldığını ve neyzenin, hocası Halil Dikmen'den öğrendiği tavır ve aldığı tavsiyelerden hiç şaşmadığını söylüyor.

Yakupoğlu'nun yetiştirdiği 40'ın üzerinde neyzen var. Bunlar arasında Zeki Ermumcu, Mehmet Nuri Uygun, Ragıp Elifoğlu, Tuncer Türkkân, Rıza Tekin Uğurel, Mehmet Erdoğan, Mücahit Dinç, Yusuf Kayya gibi isimler yer alırken rebapta Doğan Karaağaoğlu bulunuyor.

Ressam Ahmet Yakupoğlu'nun Fırçasından Boğaziçi Sevdası!..

Yakupoğlu'nun aşklarından biri de Boğaziçi'dir. Boğaziçi'nin şiiirini çok az insan onun gibi derinliğine yaşar. Dostlarının himayesiyle, her yıl birkaç ay İstanbul'a gelerek bu firuze nehrin benzersiz güzelliklerini, musiki ve minyatür estetiği ile gelen realizmi, bir şiiir duygusuyla yumuşatarak tuvaline aktaran Yakupoğlu'na bu konuda hocası Süheyl Ünver, Ünver'in çocukları Aydın Ünver, Gülbün Mesara ve sanatkar arkadaşı Nadide Uluant büyük destek olur.

Kütahya resimlerinde olduğu gibi Boğaziçi peyzajlarında da günümüze has çirkinlikleri yok ederek tarih ve tabiatın sentezindeki saf güzelliği elde etmeye çalışan derviş ressam, bugünü tarihin süzgecinden geçirerek yaşanır kılmanın sırrına erişmiş bir sanatkârdır. İstanbul'un eşsiz büyüüne kapılan sanatçının yaptığı çizimler, onu Boğaziçi'nin ressamı olarak anılmasına sebep olur. Yakupoğlu, Boğaziçi'nin yalılarını keşfeder, erguvan bayramını ilk defa resmederek Bağdat Caddesi'nin mor salkımlı evlerini resimlerine yansıtır.

Yakupoğlu'nun Boğaziçi resimlerinde fırçasının bu denli güçlü olmasının sebebi, elbette ki dönemin en önemli isimleri ile çalışmış olmasındandır. Derin bir gözleme dayalı, renkçi üslubu, özellikle suyun yansımalarını başarıyla aktarabilmesi onu denizin, suyun, İstanbul'un ressamı yapar. Resimlerinde ağaç ve bitki örtüsündeki derin ve çeşitli renkler, mimari yapıyı bir solukta özetleyen taze, hızlı, ince fırça vuruşları, canlı ve temiz renk paleti onu tam bir renkçi kılar.

1945-1990 yılları arasında İstanbul konulu resimler yapan Yakupoğlu, Üsküdar, Kadıköy, Moda, Kanlıca, Çengelköy kıyılarındaki, yalı, türbe ve mescit, çeşme ve sebil, cami, mezarlık, ahşap köşk ve konakların yer aldığı sokakları çizerken, Fatih, Eyüp, Eminönü'nden resmettiği köşelerde bulunmaktadır.

Zeki Ermumcu Albümünden, 1948, Kütahya

Yakupoğlu'nun sanat hayatında bir ismi daha değinmeden geçmek olmaz düşüncesindeyiz: Üsküdarlı Hoca Ali Rıza Bey. Osmanlı'nın son demlerinde Sanayii Nefise'de yetişen bu değerli zat, Osmanlı'nın son kırk yılı ile Cumhuriyet'in ilk yıllarına ait İstanbul sevdalılarını adeta büyüleyen resimleri çizer. Bu kıymetli insanın İstanbul resimlerindeki tek öğrencisi ise Süheyl Ünver'dir. A. Yakupoğlu'da Ünver'in dolayısıylada Rıza Bey'in izinde giderek çalışmalarını imzalar.

Ahmet Yakupoğlu, En Büyük Türk Minyatür Ustalarımızdan

Yakupoğlu'nun en önemli yönlerinden birisi de minyatür sanatçılığıdır. Klâsik tarzda günümüze ait Kütahya kültür ve sanatını anlattığı minyatür albümü ile Nasrettin Hoca fıkraları olağan üstü güzellikte eserleridir. 1995 yılında "Sokağım ve Çinili Cami" minyatürü Türkiye İş Bankası kültür sanat büyük ödülüne layık görülür. İyi bir minyatür ustası olan Ahmet Yakupoğlu'nun bir kısım minyatürlerde dostlarının yüzlerini de resmettiği görülür.

Merhum Cinuçen Tanrıkorur'un 1980 yılında Konya Turizm Derneği'nin açtığı beste yarışmasında birinci seçilen, 1981 yılında Paris'te Akademie Internationale de Lutece tarafından altın madalya ile ödüllendirilen 'Bayati Araban Ayin-i Şerifi'nin çıkan long play kapağı ile Merhum Mehmet Dumlu Hoca Efendi'nin "Batmayan Güneş, Devam Eden Gölgele" kitabının kapak minyatürleri üstada aittir.

Sanatçının 40 yıl boyunca hiç bıkmadan tuvaline aktardığı Kütahya ve Boğaziçi resim çalışmalarının yer aldığı iki albümü yayınlanmıştır. Bunlardan ilki "Ahmet Yakupoğlu'nun Fırçasından Boğaziçi (Anadolu Yakası)", bir diğeri ise Kütahya'yı konu alan "Rengârenk Kütahya'dır. Ayrıca ressamait "Resimde İstanbul ve İstanbul Ressamı Ahmet Yakupoğlu", "Minyatürlerle Nasrettin Hoca" eserleri de bulunur.

Soyadı Kanunu çıktığında babası Hacı Halil Ağa'nın 'Çalışel' soy ismini almasından dolayı 1964'e kadar eserlerini bu şekilde imzalayan ressam, bu tarihten sonra Yakupoğlu soyadını kullanmıştır. Sanat yaşamı boyunca dört bine yakın resim yapan ressam, bin civarındaki tablosunu, önce kendi adını taşıyan 'Ahmet Yakupoğlu Kültür ve Sanat Vakfı'na bağışlamış sonradan vakfın feshi ile tüm gayrimenkulleri, musiki aletleri, sanat kitaplarından oluşan kütüphanesi ile Kütahya'nın Maltepe semtindeki evini Dumlupınar Üniversitesi'ne bağışlamıştır.

95 yaşında, manevi kızı sanatkar müzehhibe Havva Sökmener ile birlikte İzmir'de yaşayan duayenlerimizden ressam Ahmet Yakupoğlu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından 2010 yılı 'Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

KAYNAKÇA 1) Ahmet Yakupoğlu, "Rengârenk Kütahya",s:33, Türk Petrol Vakfı Kültür Yayınları, 1991, İstanbul (Türkçe - İngilizce). 2) Mehmet Nuri Uygun, "Ahmet Yakupoğlu'nun Kaleminden Halil Dikmen", Türk Edebiyatı Dergisi, Sayı: 443, s: 64, İstanbul-2010. 3) Mehmet Gönül, "Neyzen Ahmet Yakupoğlu", İSTEM Dergisi, Sayı: 1, s: 163, Konya-2003. 4) Mehmet Dumlu, Batmayan Güneş Devam Eden Gölgele, (Hazırlayan: Ayşe Nur Sır), s: 152, İstanbul-2001. 5) Ahmet Yakupoğlu'nun "Ahmet Yakupoğlu'nun Fırçasından Boğaziçi" Türk Petrol Vakfı Kültür Yayınları,1983, İstanbul, 6) "Resimde İstanbul ve İstanbul Ressamı Ahmet Yakupoğlu" Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Aralık 2002, Ankara, 7) Dumlupınar Üniversitesi 'Ahmet Yakupoğlu Sempozyumu'27-28 Ekim 2011, Kütahya 8) Beşir Ayyazoğlu, "Ahmet Yakupoğlu". Aksiyon. 25.03.1999. http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/columnistDetail_getNewsByld.action?newsId=679. Erişim tarihi: 1 Mart 2014. 9) Beşir Ayyazoğlu, Aksiyon Dergisi Sayı: 1026 / Tarih: 25-03-1995 10) Eşref Üren, 'Halkevleri IV. Resim ve Fotoğraf Sergisi', Ülkü Dergisi,(16 Nisan 1943),S.38,s.13. 11) Yrd. Doç. Dr. Pınar Yazkaç, 'Zeki Ermumcu ile Söyleşi',20.07.2014,Kütahya 12) Yrd. Doç. Dr. Pınar Yazkaç, 'Meral Mehmet Erdoğan ile Söyleşi',15.06.2014,Kütahya